

KORPORATIVNO IZVJEŠTAVANJE KAO IZAZOV NA PUTU ODRŽIVOG RAZVOJA/CORPORATE REPORTING AS A CHALLENGE ON THE WAY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Siniša Bilić¹, Lejla Duraković¹, Duško Stić²

¹Internacionalni univerzitet u Travniku, Travnik, Bosna i Hercegovina

²STIIANO, Zagreb, Republika Hrvatska

e-mail: sbilic.mostar@gmail.com, , drdskonzultant@gmail.com

Stručni članak

<https://www.doi.org/10.58952/zr20251403018>

UDK / UDC 658.48:005.93:502.131.1

Sažetak

Pojam održivosti mijenja koncept, kojim je bio u antagonizmu s ekonomskim sustavom, prerasta interese za profitom, te se kao takav usmjerava na dimenzije održivosti. Održivost postaje temelj svih političkih odluka i postaje putokaz očuvanja globalnih resursa. Od Earth Summita održanog u Rio de Janeiru, kojim održivi razvoj postaje globalno načelo, do danas, prošlo je mnogo vremena, te je stoga potrebno žurno raditi na osiguranju održivog djelovanja, posebno u oblasti radnih uvjeta, sprječavanju onečišćenja i osiguranja željenih ekonomskih ciljeva. Kao alati za mjerenje postignuća definirani su financijsko računovodstvo, koje osigurava efikasno upravljanje financijama i praćenje napretka u poslovanju, ali i nefinancijsko izvještavanje, koje pruža odgovore na zahtjeve u vezi s održivošću i osiguravanju budućih vrijednosti. U tom kontekstu se radom istražuju zahtjevi koji stoje pred obveznicima sastavljanja i objavljivanja nefinancijskih informacija, kao informacija o raznolikosti i o održivosti, s početkom izvještajne 2027. godine. Radom se istražuju zakonski zahtjevi, koji su u fazi konkretizacije u smislu dizajna i okvirima koji će se upotrebljavati, te otvorena pitanja o smjernicama, okvirima i standardima za pripremu i prilagodbu nefinancijskih izvješća u smislu rastućih zahtjeva dionika.

Ključne riječi: nefinancijsko izvještavanje, održivi razvoj, prilagodba izvješća.

JEL klasifikacija: O16

Abstract

The concept of sustainability changes the concept that was in antagonism with the economic system, it goes beyond the interests of profit, and as such is focused on the dimensions of sustainability. Sustainability becomes the basis of all political decisions and becomes a guide to the preservation of global resources. A lot of time has passed since the Earth Summit held in Rio de Janeiro, which made sustainable development a global principle, and it is therefore necessary to urgently work on ensuring sustainable operations, especially in the areas of working conditions, preventing pollution and securing desired economic goals. Financial accounting, which ensures efficient financial management and monitoring progress in business, as well as non-financial reporting, which provides answers to requirements related to sustainability and securing future values, have been defined as tools for measuring achievements. In this context, the paper explores the requirements facing those obliged to compile and publish non-financial information, such as information on diversity and sustainability, starting in the reporting year 2027. The paper explores legal requirements, which are in the process of being specified in terms of design and frameworks to be used, as well as open questions about guidelines, frameworks and standards for the preparation and adaptation of non-financial reports in terms of growing stakeholder demands.

Keywords: non-financial reporting, sustainable development, report adaptation.

JEL classification: O16

UVOD

Brzi razvoj i stalne promjene izazovi su suvremenog društva, koje nužno zahtijevaju promjenu cjelokupnog gospodarstva, usmjerenu na održivost. Orijentacija na održivo poslovanje dovodi do novih zahtjeva, posebno u oblasti izvještavanja o održivosti, gdje se zahtjevi pomjeraju s financijskog na nefinancijsko izvještavanje. Nužno se nameće i potreba oblikovanja strateških usmjerenih politika, s ciljem osiguranja održivog razvoja. Smjernice koje vode do održivosti moraju biti usklađene, s jedne strane, sa zahtjevima za društvenim i gospodarskim razvojem, te s druge strane, okrenute upotrebi obnovljivih izvora i očuvanju okoliša. Navedeno podrazumijeva nadnacionalne razvojne politike, koje su izvedive konsenzusom, ali i nužnim primjenama znanstvenih postignuća i stalnog osuvremenjivanja tehnologija, u smislu zaštite prirode i očuvanja okoliša. Sveprisutni zahtjevi na europskoj razini oblikovani su u smislu uvođenje obveze nefinancijskog izvještavanja, koje je kao takvo, odgovor na društvene izazove i evidentira napredak obveznika izvještavanja u primjeni održivog poslovanja. Održivo poslovanje, a time i nefinancijsko izvještavanje, usmjereno je na održivo poslovanje, te je odgovor na društvene zahtjeve, i ne pravi razliku između privatnog i javnog sektora.

Održivo poslovanje imperativ je, čiji će napredak biti razvidan iz nefinancijskih izvještaja. Ono je referenca koju bi trebala prepoznavati društvena zajednica, bez obzira o tome u kojoj se uloži korisnik nefinancijskih izvještaja nalazi, kreditora, potrošača, distributera, kupca, krajnjeg potrošača, inspeksijskog i kontrolnog organa, i dr. Nefinancijsko izvještavanje ne isključuje obvezu financijskog izvještavanja, već, izvještavanje dovodi u jedan novi kontekst, pružanja sveobuhvatnih informacija o održivosti poslovanja i osiguranju da društvo ostvari održivi razvoj. Napor je to kojim će se osigurati perspektiva održivosti, kroz obvezu pripreme sveobuhvatnog izvještavanja o zaštiti okoliša, razvoju društva i osiguranje održivosti gospodarstva. Svojim izvještavanjem, kroz prizmu nefinancijskog izvještavanja, tvrtke će imati ne samo obvezu, nego i priliku ukazati na prihvaćanje principa održivog poslovanja i prema tome pripremiti svoje izvještaje tako da im budu prilika koja će se odraziti na stjecanje potrebnog kapitala, osiguranja konkurentske prednosti a time i uspješnost poslovanja.

1. OTVORENA PITANJA NEFINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Uvođenje nefinancijskog izvještavanja donosi tvrtkama obveze, da, uz financijsko izvještavanje, objavljuju i nefinancijske izvještaje, te je u tu svrhu, uz formalna pitanja o izvještavanju, potrebno identificirati odgovore na pitanja o procesima, poput analiza materijalnosti, i struktura upravljanja, ali i pregleda izvještaja od strane nadzornog odbora, eksternih revizora i dr. Kroz razmatranje regulatornog okvira dobiva se uvid u nefinancijsko izvještavanje, koje uključuje pitanja održivosti, kao relativno novog koncepta, u usporedbi s financijskim izvještavanjem. Ono postaje izazov tvrtkama koji podrazumijeva potrebu operacionalizacije, posebno apstraktnog pravnog teksta i primjene prohtjevnih zahtjeva, čija se implementacija u pravom smislu tek očekuje. Potrebna analogija između nedosljednosti s pravnim zahtjevima i heterogenosti praksa izvještavanja zahtijeva potrebu veće usporedivosti i transparentnosti, posebno zbog raznolike trenutačne prakse izvještavanja, koja se ogleda u sadržajnim i procesnim aspektima analize materijalnosti, uključenosti i analiza zainteresiranih strana, pristupa strukturiranju izvještavanja, izboru i dubini izvještavanja o nefinancijskim pokazateljima učinka, korištenja i dizajna opcija za pripremu nefinancijske izjave ili nefinancijskog izvještaja. Navedeno uključuje i posebnosti u slučaju konsolidiranog izvještavanja, rješavanja tema orijentiranih na budućnost strategije održivosti i njenog odnosa prema ukupnoj korporativnoj strategiji.

Sve države članice Europske unije obvezale su se Direktivu o nefinancijskom izvještavanju (Direktiva 2014/95/EU) pretočiti u nacionalno zakonodavstvo. Premda je Direktiva o nefinancijskom izvještavanju smatrana kao promjena paradigme, važno je njezin značaj, kojim se reformira razumijevanja korporativne odgovornosti, prije svega društvene odgovornosti, koja se do sada temeljila na principu dobrovoljne samoobveze. Fokus na održivom financiranju unutar Europske unije jasno ukazuje da društveno odgovorno poslovanje dobiva sve veći značaj na europskom nivou, a nefinancijsko izvještavanje postaje ključni instrument njegovog razvoja. Direktiva o održivosti i raznolikosti početna je referentna točka za podizanje nivoa izvještavanja o održivosti i raznolikosti, njegove standardizacije i usporedivosti, s ciljem oslanjanja na kriterije nefinancijskih performansi i upravljanja na održiviji način, posebno za organizacije od javnog interesa, orijentirane na tržište kapitala [3].

Nefinancijskim izvještajem pruža se prikaz poslovnog modela i formuliraju koncepti i rezultati održivosti, posebno u obliku ciljeva i mjera, te se fokusira na povezane značajne rizike, obuhvaćajući ključna pitanja, kao što su okolišna, društvena, brige o zaposlenima, poštivanju ljudskih prava i borbe protiv korupcije i mita. Kroz navedena pitanja dobivaju se informacije, prvi put dostupne i obvezujuće za koje su, kao dionici, zainteresirane nevladine organizacije i zaposlenici. Ono postaje od suštinske važnosti za njihove interese i ciljeve, te kao takvo prerasta pasivni alat izvještavanja. Kroz upotrebu mehanizma imenovanja i prozivanja, izaziva promjene ponašanja svih relevantnih zainteresiranih stranama i osigurava diferencirano razumijevanje korporativnog uspjeha, koji se proteže izvan financijske dimenzije, posebno kod slučajeva objavljenih izvještaja koji otkrivaju fundamentalne nedostatke formalne ili suštinske prirode, posebno u oblastima zaštite okoliša, ljudskih prava itd.

2.OPREDJELJENJA I ISPUNJAVANJE ZAHTJEVA NEFINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

U svrhu odgovarajuće provedbe obveze nefinancijskog izvještavanja, tvrtke moraju osigurati prilagodbu svojih procesa, što će zasigurno za posljedicu imati utrošak resursa, odnosno nezanemarivo povećanje troškova poslovanja. Stoga, predstoji obveza prilagodbe poslovanja, tako da se nefinancijsko izvještavanje o održivosti provede na praktičan način, ali i uz što manjeg birokratskog tereta. Uvođenje nefinancijskog izvještavanja implicira integriranje procesa izvještavanja značajnog dijela tvrtke, pri čemu je angažman u izvještavanju prioritetno orijentiran na velike tvrtke, te ne treba zanemariti obuhvat i kompleksnost zahtjeva za izvještavanje. Pri tome menadžment treba pružiti razumijevanje zašto su se tvrtke odlučile za određene opcije dizajna izvještavanja, ali i kritički preispitati potkrijepljenost i pouzdanost pruženih informacija [5].

Formalni koncept nefinancijskog izvještavanja reflektira se na formalnu strukturu nefinancijskog izvještavanja, posebno u kontekstu prilagodbe konsolidiranog i nekonsolidiranog izvještavanja, te obrazloženja korištenja okvira nefinancijskog izvještaja i mogućnosti njegove pripreme, posebno na vrijeme u smislu usklađenosti s objavljivanjem financijskih izvještaja. Kombiniranje konsolidiranog i nekonsolidiranog izvještavanja prilika je da se izbjegnu redundancije, što može povećati i efikasnost i jasnoću izvještavanja. Strategija objavljivanja nefinancijskih izvještaja iznimno je važna u smislu dopunskih izvještaja o održivosti, naprednijih koncepata izvještavanja kao što je integrirano izvještavanje itd. Jedno od praktičnih pitanja je primjena standarda, kao okvira nefinancijskog izvještavanja, posebno u smislu vjerodostojnosti prezentiranih informacija.

Promatrano s gledišta obveznika podnošenja izvještaja, osnovna Direktiva 2014/95/EU eksplicitno poziva na standarde Globalne inicijative za izvještavanje, praktične za potrebe globalnih organizacija, koji, prije svega iz razloga dostupnosti na različitim jezicima, eliminiraju potrebu razvoja vlastitih tumačenja složenog pravnog teksta. Nastavak prakse izvještavanja, posebno organizacija koje su dobrovoljno pripremale izvještaje o održivosti, prije njihove obvezne zakonske primjene, činile su to korištenjem standarda Globalne inicijative za izvještavanje, koja je praksa za njih kontinuitet, ali miješanja dva koncepta izvještavanja. Drugo bitno pitanje, uz dizajn nefinancijskog izvještaja, odnosi se na objavljivanje nefinancijskog izvještaja integriranog u godišnji izvještaj, što je pragmatična prednost objedinjavanja u jednom dokumentu, dok je s druge strane, prednost njegova odvojenog objavljivanja u smanjenu preopterećenja godišnjeg izvještavanja i dodatnog naglašavanja važnosti nefinancijskog izvještavanja.

Prisutna razmimoilaženje u razmatranju načina objavljivanja, odvojenog ili integriranog objavljivanja izvještaja, ukazuje na nedostatak zajedničkog razumijevanja i različitih pristupa fundamentalnih pitanjima nefinancijskog izvještavanja. Premda oba pristupa imaju svoje prednosti, promatrano iz različitih perspektiva, ona su praćena i pravnim rizicima, uslijed višestrukog objavljivanja potencijalno kontradiktornih informacija, te rizika izrade nepotpunih izvještaja [8]. U smislu sadržaja izvještaja, tvrtke se oslanjaju na svoje razumijevanje zainteresiranih strana i intenzitetu njihovog kontakta s njima, što zainteresiranim stranama pruža značajan doprinos za analizu materijalnosti. Pravni okvir ostavlja prostor za vlastitih tumačenja u vezi s proceduralnim aspektima, te se tvrtke oslanjaju na definicije i proceduralne ili sadržajne zahtjeve standarda Globalne inicijative za izvještavanje, koji, međutim, sami po sebi ostavljaju mnoga pitanja bez odgovora [1]. Specifične metode mjerenja utjecaja ukazuju na to da mnogim tvrtkama još uvijek nedostaje potrebna jasnoća ili iskorištavaju širok spektar diskrecionih opcija.

Tvrtke imaju obvezu prezentiranja svoje strategije održivosti, te je činjenica da je obaveza izvještavanja centralni pokretač razvoja strategije održivosti, koja bi se trebala smatrati dijelom ukupne korporativne strategije i, kao takva, predstavljati njezin zaseban element. Strategije održivosti poželjno je evaluirati i ažurirati najmanje jednom godišnje, u skladu s ciklusima nefinancijskog izvještavanja, gdje interakcija između strategije održivosti i nefinancijskog izvještavanja može biti manifestirana kao odnos dokumentiranja strategije i istovremenog vođenja njene implementacije. Kroz kontroling održivosti, fokus je na mjerljivosti učinka održivosti, kako bi se omogućavala jednaka vidljivost financijskog i nefinancijskog učinka [7]. Kroz nefinancijsko izvještavanje određuju se strateške opcije za djelovanje, gdje se naglasak stavlja, između ostalog, na grupu zainteresiranih strana kupaca, koji mogu imati poseban interes za informacije iz nefinancijskog izvještavanja.

U praksi, egzistira različita odgovornost za nefinancijsko izvještavanje, te su u tom smislu i različita organizacijska rješenja njegove izrade i izvještavanja, od toga da se formiraju posebni odjeli ili ustrojbene jedinice koje se bave održivosti općenito i, posljedično, izvještavanjem, najčešće izravno generalnom direktoru, ali i unutar postojećeg tima za korporativne komunikacije ili odnose s investitorima, gdje se o istom izvještava financijskom direktoru. Bez obzira na organizacijsko rješenje, nosioci aktivnosti i poslova obično su okarakterizirani obukom iz prava ili korporativnih komunikacija, dopunjenom dodatnom obukom specifičnom za održivost, gdje se vodi računa o tome da se radi iskusnim uposlenicima. Po pravilu, pojedinačni odjeli izvještavaju upravu društva, ali i nadzorni odbor, što je uobičajen postupak, koji se najčešće svodi na revizorske aktivnosti nadzornog odbora u vezi s nefinancijskim izvještavanjem.

Unatoč nepostojanju eksplicitnih zakonskih propisa, može istaknuti uloga interne i eksterne revizije, koju nadzorni odbori često koriste u svrhu pregleda nefinancijskog izvještavanja, pri čemu se rasprave o izvještavanju nerijetko se zasnivaju na izvještaju uprave društva, da bi se potom rasprava o izvještaju vodila u odboru za reviziju i nadzornom odboru. Navedeno jamči transparentnost i odražava visoki prioritet koji se Nadzornom odboru daje u osiguravanju točnosti nefinancijskog izvještavanja. Uz široki opseg diskrecije i prakse u vezi s dobrovoljnim eksternim revizijama dokumentiranim u objavljenim izvještajima, poželjno je dati više informacija o odabranim procedurama u okviru korporativnog izvještavanja [5].

Nadzorni odbor nerijetko angažira revizora da pripremi izjavu o usklađenosti sa zakonskim rješenjima o održivosti i unapređenju raznolikosti, koja čini osnovu za pregled nefinancijskog izvještavanja od strane nadzornog odbora. Unatoč tome što je takva izjava sama po sebi točna, ona se ne bavi suštinom pitanja ili osnovnim problemom, dok se iz perspektive upravljanja, time ukazuje na prazninu u cjelokupnom sistemu nefinancijskog izvještavanja kojem je potrebno posvetiti dodatnu pažnju u budućnosti.

Navedeno otvara i pitanje opravdanosti angažiranja eksternog pružaoca usluga, pri čemu intenzitet procesa ukazuje na nedostatak svijesti o ključnim aspektima, gdje kompanije opravdavaju svoj pristup pozivanjem na prevladavajuće prakse u održivosti i nefinancijskom izvještavanju. Odlučujući faktor u angažiranju revizora da istovremeno revidira nefinancijsko izvještavanje vjerovatno je percepcija kojom bi se omogućilo kompanijama da ostvare sinergije s revizijom financijskog izvještavanja. Međutim, s obzirom na to da je integracija financijskih i nefinancijskih informacija još uvijek vrlo nerazvijena, kompanije ne uspijevaju prenijeti utisak koherentnog pristupa ni po tom pitanju, te postoje prakse, da nadzorni odbori provode samo revizorske procedure intervjuiranja osoba odgovornih za izvještavanje prilikom podnošenja nefinancijskog izvještaja, kontinuirane naknadne upite tijekom cijele godine o temama relevantnim za izvještavanje, te povremene posjete organizacionim jedinicama. Visoki zakonski zahtjevi, uz nedostatak vanjskih revizorskih usluga s dovoljnim uvjeravanjem, traženih u kontekstu financijskog izvještavanja, mogu biti upitni, te je potrebno uložiti dodatne napore razvoja i primjene naprednijih praksi, poput naručene revizije s dovoljnom garancijom [6]. Sveobuhvatnija obaveza revizora poželjna je kako bi se ostvarila adekvatna obaveza nefinancijskog izvještavanja, gdje se kao problem javljaju izdaci u vezi s fakturiranom naknadom za pružatelja usluga revizije angažiranog na dobrovoljnoj osnovi, te upitnost proporcionalnosti u odnosu na reviziju financijskog izvještavanja, koja se neizostavno kvantificira kao naknada sa značajnom sumom. Tu su i nerijetko prisutne i konzultantske usluge, kojima se doprinosi kvaliteti nefinancijskog izvještavanja, ali i izlaže rizicima da će eksterni pružatelji usluga propustiti cilj stvaranja svijesti i struktura unutar samih kompanija za upravljanje održivim performansama.

Posebno su značajni izazovi praktične provedbe obaveza izvještavanja, u smislu određivanja ključnih pokazatelja međunarodno usporedivih i specifičnih za kompaniju, pri čemu individualna situacija kompanije uvijek ima prednost pri izvještavanju.

U praksi, obveznici nefinancijskog izvještavanja koriste mogućnost produženja roka izvještavanja, stvaranjem vremenskog jaza financijskih s nefinancijskim izvještajima, a time i povezanog potencijala poboljšanja, u smislu posvećivanja više vremena izradi visokokvalitetnih izvještaja. Nužnost intenzivnog korištenje resursa, posebno u pogledu potrebnih ljudskih resursa, uvjet je za implementaciju nefinancijskog izvještavanja i ukazuje na potrebu razumijevanja menadžmenta o potrebi upravljanja održivošću [2].

Istovremeno, time se ukazuje koliko snažno nefinancijsko izvještavanje postavlja zahtjeve i utiče na organizacije, u tehničkom i upravljačkom smislu.

U svrhu mjerodavnosti, u kreiranje nefinancijskog izvještavanja, potrebno je uključiti i zaposlenike, posebno u analizu materijalnosti i naknadnu implementaciju izvještavanja, kako bi isti bili kompatibilni s idejom dijaloga sa zainteresiranim stranama, koji također igra značajnu ulogu u nefinancijskom izvještavanju. Oni su ujedno i ključna grupa zainteresiranih strana kojima je usmjereno nefinancijsko izvještavanje i ono ime je od centralnog značaja. Različita očekivanja zaposlenika i drugih zainteresiranih strana, u vezi s izvještavanjem, otežavaju kompanijama pronaći zajednički jezik i razviti fokusiran pristup izvještavanju [5]. Jedno od tematskih područja nefinancijskog izvještavanja je koncept raznolikosti i rodni kvota, koje nije dio obaveznog nefinancijskog izvještavanja, ali igra podjednako važnu ulogu. Tema je to kojoj se daje relativno nizak prioritet, nisko kvantificirana, te zahtijeva relevantne kvalifikacije, uključujući dodatnu obuku i praktično iskustvo, zbog čega se direktno ili barem indirektno izvještavanje upravi i nadzornom odboru čini kao uspostavljena norma. Prema tome, potrebno je ulagati dodatne napore da se od pitanja raznolikosti ne odustaje, umjesto što se ono provlači kroz tezu da se takvim zadacima već bavi odjeljenje za ljudske resurse [4].

ZAKLJUČAK

Kako niti jedno društvo nije i neće zaobići potreba za uvođenjem principa koji osiguravaju održivi razvoj, potrebno je osigurati i odgovarajuću potporu uvođenju nefinancijskog izvještavanja. U svrhu uvođenja u proces nefinancijskog izvještavanja, odnosno ispunjavanja zahtjeva koje ono sa sobom nosi, treba, prije svega, osigurati potporu udruženja računovođa, kako bi se prezentirale obveze po zahtjevima za izvještavanje o održivosti poslovanja, te osiguralo korištenje odgovarajućih polaznih pretpostavki.

Svaka vrsta izvješća tvrtke pruža različite informacije o njezinome poslovanju, čije razumijevanje čini potporu menadžmentu i svim drugim korisnicima izvješća. Ujedno, izvještaji osiguravaju praćenje napretka tvrtke kroz vrijeme, te je stoga razumijevanje osnovnih načela financijskog računovodstva iznimno značajna komponenta menadžmentu poduzeća, koje, na temelju valjanih i pravodobnih informacija, vodi tvrtku. Konceptualni okvir izvještavanja određen je ciljevima izvještavanja, obilježjima korisnih informacija, elementima izvještaja, kao i prezentiranjem i objavljivanjem informacija. Istodobno, dolazi do zahtjeva investitora i javnosti, ali i ostalih zainteresiranih za sve većim prohtjevima u vezi s održivošću poslovanja tvrtki i njihovim stvaranjem vrijednosti za budućnost. Gradi se svijest o zahtjevima ostvarivanja općeprihvaćenog i jedinstvenog cilja, održivog razvoja, radi ispunjavanja trenutačnih potreba bez narušavanja potreba budućih naraštaja. Postaje očigledna neophodnost investiranja u inovativne tehnologije, te ranog prepoznavanja rizika i prijetnji, kao i uključivanja zajednice u okolišna pitanja izravno vezana uz odlučivanja, s ciljem osiguravanja potrebe za održivom budućnosti. Ishodište nefinancijskog izvještavanja dolazi iz Direktive o nefinancijskom izvještavanju, Europskog parlamenta, objavljene 2014. godine, kojom ona obvezuje na objavu nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti, te informacija o održivosti. Navedenom Direktivom izmijenjena je takozvana Računovodstvena direktiva, tako da je proširena s nefinancijskim informacijama.

Osim toga, zakonski zahtjevi daju samo okvirni nacrt očekivanih informacija, te tvrtke koje su u obvezi za podnošenjem nefinancijskih izvještaja, otvaraju pitanja dizajna i okvira izvještaja, kao i osobitosti poput smjernica i standarda pripreme izvješća, u smislu njihove kvalitete i prilagođavanja zahtjevima dionika. U tu svrhu Europska komisija je početkom 2020. godine objavila i konzultativni dokument o reviziji Direktive o nefinancijskim financijskim informacijama, koji se bavi temeljnim pitanjem jedinstvenog standarda [5].

Sve navedeno ukazuje da je potrebno izgraditi jasne zakonske zahtjeve, kao i dobrovoljne okvire i standarde unutar Europske unije, kako bi se osigurao razvoj standardizacije nefinancijskog izvještavanja, osiguralo odgovarajuće nefinancijsko izvještavanje, poželjno za primatelje informacija, kao i jasno definirati regulatorne zahtjeve i standardizaciju nefinancijskog izvještavanja Europskoj uniji.

Usustavljivanje postojećih pravnih propisa Europske unije, kao i okvira i standarda, doprinijet će oblasti izvještavanja. Prije svega, tu je revizija Direktive o nefinancijskom izvještavanju, nakon čega slijede zahtjevi pojedinih kreatora standarda i predstavnika dionika, kako bi se kroz kritičku analizu, prvenstveno usmjerenu na propise koji su ključni za trenutačnu dinamiku u postavljanju standarda, osigurao razvoj događaja kojim bi se zacrtao odgovarajući smjer za postavljanje standarda nefinancijskog izvještavanja u Europskoj uniji [5].

Takvim se konceptom ističe činjenica da održivi razvoj ne ovisi isključivo o pojedinačnim dimenzijama, već predstavlja interakciju različitih čimbenika utjecaja. Ujedno, tvrtke postaju sve svjesnije da gospodarski rast ne ovisi isključivo o poslovnim odlukama, te da održivo djelovanje uključuje i analizu društvenih i okolišnih utjecaja poslovnih odluka. Odmak je to s isključivo ekonomskog razmišljanja u gospodarenju, gdje nefinancijsko izvještavanje dobiva na značaju.

LITERATURA

- [1] Agenda 2030 u BiH. dostupno na: <https://zamisli2030.ba/bs/agenda-2030-u-bih/> (17.11.2025.)
- [2] Bilić, S., Filipović, Z., Dedić, Š. (2024): Održivi modeli poslovanja od počela cirkularne ekonomije do poticajnih mjera. Zbornik radova 29. Međunarodne konferencije Ekonomski, pravni i medijski izazovi ka održivim modelima poslovanja sa posebnim osvrtom na cirkularu ekonomiju u BiH i zemljama Zapadnog Balkana. Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku. 29-37.
- [3] Bilić, S., Jurakić, M., Kozarev, A. (2025): Impact of the introduction of Financial management and control in the public sector of The Federation of Bosnia and Herzegovina, Zbornik radova 11. Međunarodne konferencije CCEDEP. Donja Gorica. Crna Gora. 411-426.
- [4] Bilić, S., Opačak, I., Budimir, M. (2023): Radnopravni i društveni aspekti diskriminacije žena pri zapošljavanju i na radu, Zbornik radova 2nd International Conference „Conference on advances in science and technology“ COAST, Herceg Novi, Montenegro, 942-948.
- [5] Bilić, S., Opačak, I., Vujčić, T. (2025): Korporativno izvještavanje kao putokaz održivosti, Banja Luka: Bina d.o.o.
- [6] Bilić, S., Subašić, S., Muminović, M. (8/2017): Pravne i ekonomske manjkavosti sustava revizije, Zbornik radova Veleučilišta u Slavonskom Brodu, Slavonski Brod. 68-75.
- [7] Bilić, S., Subašić, S., Muminović, M., Savanović, M. (2018): Sistem internih kontrola kao sastavnica obuhvata FMC-a, XXV konferencija o kvalitetu: „Kvalitet u praksi - analiza rizika siguran put ka održivom razvoju“, Sutomore, Crna Gora, 108-112.
- [8] Bilić, S., Subašić, S., Muminović, M., Opačak, I. (2019): Uloga menadžmenta rizicima u izgradnji sustava kvalitete sa svrhom prevencije nastanka poslovnih rizika, XXVI konferencija o kvalitetu: „Kvalitet u praksi - analiza rizika siguran put ka održivom razvoju“, Sutomore, Crna Gora, 100-103.